de geo

Gebieden
Zuid-Amerika

vwo SE CE

5. Etnische en culturele conflicten in Zuid-

5. Etnische en culturele conflicten in Zuid-

Hoofdvraag

Welk verband is er tussen conflicten in Zuid-Amerika en de etnische en culturele diversiteit in deze regio?

§5.1 Indianen in Zuid-Amerika

Deelvragen

- Hoe kun je de spreiding en de positie van de indianen in Zuid-Amerika verklaren?
- Hoe speelt de herwaardering van inheemse waarden een rol op het sociale en politieke vlak?

§5.1 Indianen in Zuid-Amerika

Kennismaking

► Inheemse bevolking in 15e eeuw varieerde in culturele ontwikkeling:

- kleine nomadische groepen die leefden van jacht en verzamelen
- hoogontwikkelde culturen, zoals rijk van Inca's in de Andes

§5.1 Indianen in Zuid-Amerika

Kennismaking

- **begin kolonisatie**:
  - rijkere culturen wekten hebzucht van kolonisator (Spanje) → 1532 val van Incarijk
  - geen interesse voor kleine groepen indianen → woongebied intact, behoud identiteit en cultuur
- **16e en 17e eeuw**:
  - heel Zuid-Amerika gekoloniseerd → koloniën moesten grondstoffen leveren = **exploitatiekoloniën** → oorspronkelijke bewoners in dienst nieuwe machthebbers → tweederangsburgers
- **na kolonisatie**:
  - inheemse bevolking nog steeds gediscrimineerd
  - verlies bestaansmiddelen door wegen, mijnen en

§5.1 Indianen in Zuid-Amerika

Huidige spreiding

- 8 tot 12% van mensen rekent zichzelf tot indianen:
  - groep indianen is sterk heterogeen = grote culturele verschillen
  - **meeste** indianen wonen in Andes
  - **grootste verscheidenheid** aan indiaanse culturen in tropisch laagland

- noordelijke Andesvolken
- Andesvolken
- culturen van het Zuid-Amerikaanse regenwoud
- waternomaden
- jagers en verzamelaars van het regenwoud
- jagers, verzamelaars en vissers van de Gran Chaco
- jagers en verzamelaars van de steppe
- schaaldierenverzamelaars

§5.1 Indianen in Zuid-Amerika

Huidige spreiding

- aandeel indianen in totale bevolking verschilt per land

Land	Aandeel van de indiaanse bevolking (%)*
Bolivia	38 – 81
Peru	20 – 40
Ecuador	30 – 40
Brazilië	0,4 – 1,0
* schattingen lopen uiteen door verschillende indelingen van etnische en culturele halfbloeden	

§5.1 Indianen in Zuid-Amerika

Herwaardering van inheemse waarden

- Sinds **jaren ’50 vorige eeuw** is er meer aandacht en herwaardering van inheemse cultuur = indigenismo.
- sinds **jaren ’90 vorige eeuw** komen indianen op voor eigen politieke, culturele en economische zelfstandigheid → eis voor meer zeggenschap over woongebieden en behoud van cultuur, bereiken door:
  - decentralisatie macht of meer autonomie → bijvoorbeeld: in Amazonewoud reservaten voor inheemse bevolking

§5.1 Indianen in Zuid-Amerika

Herwaardering van inheemse waarden

- in Bolivia onder president Evo Morales:
  - hervormingen om positie inheemse bevolking te verbeteren
  - erfgoed herwaarderen
  - koloniale invloed uitwis

De wiphala is een vierkant embleem dat indianen in verschillende landen in Zuid-Amerika als vlag gebruiken